

Csomó Orsolya: Magyar Szentek ünneplése Zágrábban¹

Magyar szentjeink tiszteletéről sokszor sok helyen olvashat a tisztelt olvasó, melyek kiváló kollégák tollából születtek. Jelen tanulmány egy speciális szempontból, a zágrábi egyházmegye forrásaiból mutatja be a magyar szentek tiszteletét, azok kapcsolódását és elhatárolódását más magyarországi egyházmegyéktől.

A kereszténység magyarországi megszilárdításának mérföldköveként Szent László király avattatta szentté a magyar egyház első szentjeit 1083-ban (István, Imre, Gellért és a Zoborhegyi remeték: András/Zoerard és Benedek). Az ő ünneplésük az egész középkor folyamán az egész magyar egyház területén kiemelt jelentőségű. Különleges azonban a zágrábi püspökség, hiszen ott a székesegyház védőszentje is egyúttal a „három magyar szent király”. Későbbi szentjeink közül a liturgiában Erzsébet jelenik meg leggyakrabban, az ő ünneplésére azonban jelen írás nem tér ki, hiszen liturgikus jelenléte egész Európára kiterjedt, így ünneplése nem olyan mértékben specifikus a magyar liturgikus hagyomány szempontjából.

A zágrábi egyházmegye története több szempontból is különleges. Szent László alapította 1094-ben, nagy mértékben az esztergomi érsekség liturgiáját vette alapul liturgiájának kialakításában, amelyet a magyar korona területei közül a legtovább őrzött meg, egészen 1788-ig. Történetének azonban szerves része, hogy a területet legnagyobb részben horvátok lakták, liturgikus hagyományaikhoz főként a XVI. századtól szorosan hozzátartozott a horvát nyelv. A magyar szentek tisztelete azonban olyan mélyen meggyökerezett e kétnyelvű egyházmegyében, hogy tiszteletük három nyelven (latin, magyar, horvát) is sokáig élt a liturgia különböző formáiban, sőt a paraliturgikus jelenségekben is. Alábbi tanulmányunkban ezeket a jelenségeket foglaljuk össze, István, Imre, László és a Zoborhegyi remeték vonatkozásában.²

A felhasznált források:

FORRÁSOK

I. Mise-források

1. MR 70 Missale, XIII. – német, de Zágrábban használták (Zagreb, Metropolitanska Knjižnica)
1. III.d.182 graduale – XIV. sz. (Zagreb, Arhiv Hrvatske Akademije Znanosti i Umjetnosti)
2. MR 6 graduale – XVIII. sz. (Zagreb Metropolitanska Knjižnica)
3. MR 13 missale – XIV. sz. (Zagreb, Metropolitanska Knjižnica)
4. MR 73 missale – XIV. sz. (Zagreb, Metropolitanska Knjižnica)

¹ A tanulmány az OTKA NF 84216 sz. pályázat támogatásával valósult meg.

² A magyar szentek zsolozsmáival a zágrábi gyakorlatban bővebben megismerkedhet a tisztelt olvasó Kovács Andrea: CAO-ECE VI/B, Kalocsa-Zagreb (Budapest, MTA Zenetudományi Intézet, 2008) kötetéből, ezekkel jelen tanulmány nem foglalkozik.

5. MR 133 missale – XIV. sz (Zagreb, Metropolitanska Knjižnica)
6. IV.C.59 missale – XIV. sz (Zagreb, Arhiv Hrvatske Akademije Znanosti i Umjetnosti)
7. III.d.23 missale – XIV. sz (Zagreb, Arhiv Hrvatske Akademije Znanosti i Umjetnosti)
8. MR 26 missale – XV. sz. (Zagreb, Metropolitanska Knjižnica)
9. MR 168 missale – XV. sz. (Zagreb, Metropolitanska Knjižnica)
10. MR 170 missale (Georg de Topusko) – XV. sz. (Zagreb, Metropolitanska Knjižnica)
11. M.III.23. missale – XV. sz. (Universitätsbibliothek, Salzburg)
12. MR 62 missale – XV. sz. (Zagreb, Metropolitanska Knjižnica)
13. M 28596 nyomtatott missale – 1511 (Zagreb, Metropolitanska Knjižnica)

II. Processziós-források:

1. VII-104 – processzionále 1697; Zagreb, AHAZU
2. MR 108 – processzionále 1698; Zagreb, Metropolitanska Knjižnica
3. II.a.25 – processzionále 1734; Zagreb, AHAZU
4. III.d.175 – processzionále 1735; Zagreb, AHAZU
5. MR 191 – processzionále 1742; Zagreb, Metropolitanska Knjižnica
6. II.a.31 – processzionále 1750; Zagreb, AHAZU
7. Rukopisa 158 – processzionále XVIII. sz.; Zagreb, Hrvatski Državni Arhiv
8. 01-75-75 – nyomtatott processzionále 1751; Zagreb, Biblioteka Bogoslovnog Fakulteta

III. Népénekek:

Cithara octochorda 1757: *Cithara Octochorda I-II.*, kiad. Milan Moguš-Lovro Županović, (Zagreb: Hrvatska Akademija Znanosti i Umjetnosti, 1991)

I. Mise-tételek

A zágrábi forrásokban magyar szentjeink mindegyikéhez kapcsolódik mise-anyag is. A tételek legtöbbje természetesen communis anyag, de néhány jelentős saját tétel is megfigyelhető. Esetünkben a pontos és teljes képalkotás végett szerencsés a vizsgálódás kiegészítése a szöveges tételek hozzáadásával (könyörgések, olvasmányok), hiszen forrásaink nagy része szöveges mise-forrás. A zoborhegyi remeték, András (Zoerard) és Benedek ünnepénél a *Clamaverunt iusti* kezdetű communis misét énekelték. Misszále típusú forrásaink emellett három saját könyörgésről adnak hírt a magyar kereszténység e korai mártírjainak ünnepénél. A két graduale csak az introitust jelzi. Topuskói apát misszálóját kivéve (MR 170) mindegyik forrás sollemnis ünnepnek jelöli. A három magyar szent király azonban már több saját tétellel rendelkezik, bár ezek összességét kizárólag a két különböző könyvtípus összevetésével lehet megadni. Mindhárom szent két külön ünneppel jelenik meg a forrásokban, ezen túlmenve, amelyik forrás rendelkezik szekvencionáléval, azok tartalmazzák e három szent király szekvenciáit (III.d.182, MR 6, M.III.23., MR 26, MR 170, 1511) is: István: Corde vote/voce, Imre: Stirps regalis, László: Novae laudis attollamus.

László király ünnepe a legösszetettebb. Főünnepét oktávéval ünnepli a két graduále, a XV. századi misszálék és a nyomtatott misszálé,³ Depositioját (júl 29.) pedig minden egyes forrás jelzi. Saját allelujáit a graduálékban találjuk meg. A főünnepen *All. Beatus vir rex Ladislaus*, a Depositio-n pedig *All. Salve sancte Ladislave*. Maga a depozíciós ünnep megtartása Zárgábon kívül csak elvétve található, ott viszont minden forrás tartalmazza.⁴ A depozíció alkalmazzott *All. Salve sancte Ladislave* azonban zágrábi sajátosság. Zágrábban saját oratio-t kizárólag a nyomtatott misszálékban találunk a depozíciós ünnepen, mely megegyezik a két pécsi nyomtatott misszálé és a pálos nyomtatott misszálé könyörgésével.⁵ Különleges szerepe van a IV.C. 59 jelzetű misszálénak. Nem a teljes egyházi évet felölelő könyvről van szó, hanem néhány válogatott temporále- és sanctorále mise mellett votív miséket találunk benne nagy számban. Szent László ünnepénél az introituson kívül rubrikában jelzi, hogy saját oratio-i vannak, de az oratio-kat nem írja le.

Szent István augusztus 20-i ünnepén kívül megjelenik a Szent Jobb elevatio-ja május 30-án. Egyedül itt fordul elő azonban, hogy a rubrikák elegendőnek tartják a memoriában való megemlékezést ebből az alkalomból, de lehetővé teszik, hogy a főünnep mise-anyagával saját miséje is legyen. A graduálék jeleznek két saját alleluját, *All. Sanctissime rex Stephane*, *All. O rex apostole Stephane*, melyek közül az első helyen lévő kifejezetten a zágrábi hagyomány része, ezen kívül kizárólag a Patai graduálékban található.⁶ Egyetlen kivétellel, mindegyik misszálé kiírja István saját oratioit is. A fent említett, válogatott miséket tartalmazó IV. C. 59 misszálé e helyütt sorolja fel az *Os Iusti* hitvallók communis miséjének minden tételét. (Teljes communis confessor-mise: intr. *Domine pervenisti*, Gr. *Amavit hunc*, off. *Veritas mea*, com. *Semel iuravi*), viszont saját alleluját nem említi.

Szent Imre kultusza is két ünneppel jelenik meg a zágrábi forrásokban. A novemberi főünnep mellett szeptember 2-i depozíciója is jelentős szerepet kap mindenhol. Magyarországi ünnepléséről részletesen beszámolt Kovács Andrea, a Szent Imre 100 éve c. tanulmánykötetben.⁷ Mindkét graduále említi allelujáját, *All. O gemma pudicitiae*, de a XIV. sz-i a szekvencionálékban, alleluja-szekvencia párként. (Szekvenciája: *Stirps regalis*). Misszáléink ez esetben szolgálnak a legtöbb adattal az ünnepet illetőleg. A három saját oration kívül mindegyik jelzi a saját evangéliumot is.⁸

Összességében elmondható a forrásokról, hogy a misszálék és a graduálék kiegészítik egymást a magyar szent királyok ünnepeinél. A misszálék saját anyagként szinte kizárólagosan a könyörgéseket és néhol az evangéliumot jelzik, míg a graduálék egyértelművé teszik a saját allelujákat, ott viszont természetesen a szöveges tételek nem találhatók.

A források összehasonlítása alatt kitűnik a rubrikák nyelvezetének egységessége, illetve annak árnyalatai. Míg László királyt kizárólag a Beatus jelzővel illetik, addig István esetében a Sanctus van túlnyomó többségben (kiv. MR 13, MR 168), Imrénél viszont ismét a

³ Kivétel ez alól az MR 73 jelzetű misszálé, mely XIV. századi, de tartalmazza a főünnep oktávját. Az oktáva tehát a következő forrásokban van jelen: M.III.23, MR26, MR 62, MR 168, MR 73 és nyomtatott zágrábi misszálé

⁴ Zárgábon kívüli források, melyek tartalmazzák a depozíciós ünnepet: Futaki Graduale 1463, Istanbul, TSM 2429): 176c r, intr. *Os iusti**, Gr *Domine praevenisti**, *All. Sancte rex Ladislave* (István-alleluja parafrázisa) Erdélyi Graduale 1534, Budapest, OSZK fol.lat. 3815: 114/121, *Os iusti** Nyomtatott Pálos Misszálé (Velence: 1514) : 209v; *Os iusti** +oratio Missale Quinqueecclesiensis (Basel: 1487 és 1499): 213 és 200 (*Os iusti**+oratio),

⁵ Források leírása az előző jegyzetben

⁶ Szendrei, Janka, „A Szent István Alleluják dallamai”, *Zenatudományi dolgozatok* 1989. 7-35.; Csomó, Orsolya, „Protestáló tradicionalisták – a zágrábi történet” *Magyar Egyházzene* XVIII. (2010/2011.), 247-254.

⁷ Kovács, Andrea, „Szent Imre alakja a magyar zenetörténetben”, in *Szent Imre 1000 éve* szerk. Kerny Terézia (Székesfehérvár: Székesfehérvári Egyházmegyei Múzeum, 2007)

⁸ Kivéve MR 168, melyben lacuna található e helyütt.

Beatus jelző kap központi szerepet (kiv. M.III.23). Látványos, hogy István esetében a rubrika nyelvezete ablativus-os formulában fogalmaz (*de sancto rege*), míg László és Imre ünnepénél a genetivus-formula az uralkodó (*In festo sancti Ladislai/Emerici*). Figyelemre méltó még, hogy minden szent egészen pontos titulust kap a rubrikákban: ... *Stephano rege Hungariae*; ... *Emerici ducis Sclavoniae*; ... *Ladislai regis*; István és Imre esetében szinte minden forrás ilyen pontossággal ír, Lászlónál azonban csak néhány esetben találjuk a külön *regis* megjelölést.

A teljesség kedvéért meg kell említenünk a szent királyok litániákban történő szereplését is: minden forrásban megjelennek a minden szentek litániájának hitvallói között, azok sorát zárva, és kiegészülve Szent István nevelőjével, Adalberttel.

Különleges helyet foglal el a források között a Metropolitanska Knjižnica MR 70 jelzetű XIII. századi misszáléja, mely német területen keletkezett, de a zágrábi egyházmegyében használták. Több helyen találunk a forrásban a zágrábi használat lenyomatait őrző marginális bejegyzéseket. A 235. fólión találjuk Szent István ünnepének 3 könyörgését, valamint a *Sancte rex Stephane succurre* alleluját. A bejegyzés az augusztusi szentek környékén található, tehát nyilvánvalóan Szent István főünnepéhez kapcsolódik. A három könyörgés stilizált gotica rotunda betűkkel íródott, minden bizonnyal fiatalabb, mint a kódex törzsanyaga. Az alleluja bejegyzése kurzívabb, meggyegyzik a 338. fólión található magyar notációs Sanctus scriptorával.⁹

Szent László főünnepénél annak három orációját találjuk meg, szintén marginális bejegyzésben, melynek scriptora azonos az István-orációkéval.¹⁰

II. Processziók

Zágrábban a processziók különleges helyet foglalnak el a magyarországi egyházmegyék között. A XVI. század elejéig az esztergomi forrásokhoz hasonlóan a graduálékba jegyezték be azokat a processziókat, amelyekhez speciális processziós tételek (antifónák, repsonzóriumok, himnuszok) társultak. A XVII-XVIII. században azonban felerősödött Zágrábban a saját hagyományok megőrzésének szándéka, éppen ezért liturgikus könyvek sorozata készült ez időszakban, amelyek a zágrábi hagyományt dokumentálták, és amelyet a gyakorlatban is használtak – főként a székesegyházban. Ennek a folyamatnak a részeként a XVII-XVIII- századból hét kézirat és egy nyomtatott(!) processzionále maradt fenn.¹¹ Ezekben a könyvekben azonban már nemcsak a jelentősebb ünnepek processzióit közölték, hanem a teljes egyházi évet lefedték processziókkal. A saját tétellel nem rendelkező ünnepek esetében – mintegy hidat képezve a zsolozsma és a mise liturgikus tételei között – a zsolozsmából vett tételeket alkalmazták egy-egy oráció és verzikulum kíséretében. Ez történt a magyar szentek ünneplésének eseteiben is.

István király processziójában a stációhoz vezető úton a *Corde Deo credens* responzóriumot énekelték, a stációnál (a főbejárattal szemben lévő Szent Mihály oltár) a verzikulum és az oráció társa az *Ave Beate Rex Stephane* antifóna volt, majd a főoltárhoz visszavezető úton a *Gaude mater Hungaria* himnuszt énekelték. Ebben az esetben mindhárom tétel az első vesperás tétele: az antifóna a Magnificathoz kapcsolódik. Ez a rend jelenik meg egyöntetűen minden processzionáléban. A másik két „szent király” esetében is hasonló rendet találhatunk.

⁹ L. Szendrei, Janka, „A Szent István Alleluják dallamai”, *Zenetudományi dolgozatok* 1989. 10; 7-35.

¹⁰ A forrással részletesen foglalkozik Breko-Kustura, Hana, *Misal MR 70 zagrebačke Metropolitanske knjižnice* (Zagreb, Hrvatsko Muzikološko Društvo: 2003) című könyvében. A magyar szentekver vonatkozó oldalak: 66,68.

¹¹ Többről is van tudomásunk, de azok elvesztek. L. Kniewald 1944 ... XII. 1. 15. kézirat processzionále 1730-ból (elveszett, a Teológiai Fakultás Könyvtárának tulajdonában volt.)

Imre processziója közben a virrasztó zsolozsma 3. nocturnusának 3. responzóriuma, az *Ascendentem miserae vallis*, a laudes 1. antifónája, az *In hac die laetitiae*, és az 1. vesperás himnusza, a *Plaude parens Pannonia* hangzik fel. Ez esetben a stáció a Szent Imre oltár.

László király ünnepén a *Salve rex benigne responzorium* (V1) vezeti be a processziót, ezt követi a laudes 2. antifónájából vett *Iubilare et invocare*, majd visszafelé szintén mindkét vesperás közös himnusza, a *Regis regum civis ave* zárja a sort. László király esetében a Szent László oltár a stáció.

A processzionálékban saját ünnepeiken kívül megjelennek mindhárman a rogációs körmenet litániáiban is.

Salve rex benigne

A processziók jelen esetben tehát zsolozsmából átvett tételeket alkalmaznak. Felmerül a kérdés a tételek kapcsán, hogy mennyiben változnak a dallamok az új funkcióban és a középkor utáni időszakban (XVII-XVIII.sz.).

Ennek részletes vizsgálatához a *Salve rex benigne* responzoriumot vettük alapul.

A tétel használata többrétű. Elsősorban a zsolozsma része, a virrasztó zsolozsma második nocturnusának harmadik responzóriuma, továbbá az első és második vesperás díszes responzóriuma. Alkalmazott formában azonban megjelenik a processziókban is, mind a 8 processzionále tartalmazza.

Zágrábi sajátosság az első repetenda elhelyezése: *et patrone pie* - ez már a XV. századi MR 1 jelzetű antifonálékban is így van, és a későbbi források is ezt erősítik meg. A második repetendában (a doxológia után) már különbség mutatkozik az antifonále és a későbbi források között. Míg az előbbi a többi magyarországi forrás szerkezetét követve a „*tutor bone*” szakasz kezdeténél adja meg a repetendát, addig a későbbi zágrábi források (processzionálék) egyöntetűleg megismétlik az első repetendát (*et patrone pie*). A zsolozsma- és processzióforrások dallamanyaga meglepően egységes. Ez érthető, hiszen a diasztematikus írásbeliség korában keletkezett tételről van szó, tehát megkomponálása után azonnal leírt dallammal együtt terjedt el. Az írásos terjedés mellett azonban mégis kialakult néhány variábilis pont a tételen belül. A főrészt egyetlen ilyen pontja a „*honor*” szó vége, ahol a második szótag elhelyezése különbözik az egyes forrásokban. Ezt azonban okozhatja a sortörés is, mely több helyen is éppen erre a pontra esik (pl. VII-104, MR 108)

Az első verzus kezdeténél nincs két egyforma megoldás a források között, de ezek a különbségek kizárólag a szótagok elosztását érintik, a hangok fűzése azonos. Figyelemre méltó a két verzus vége: a „*pronus*” szónál, a középkori források a megkomponált d-e-f-d d dallamot használják, míg az újkori processzionálék belefűzik a típusdallamokból ismert d-e-f-e-f e-d formulát. Ebben az esetben tehát a funkcióváltás és a források kora egyértelműen az elválasztó a dallamok szempontjából. A doxológia végén azonban az újkori források is megtartják az eredeti d-e-f-d d zárlatot. A *Gloria* kezdete sok különbséget mutat, a pes-indítással és a hosszú melizmával indítással lehet jellemezni a két típust, melyek jellemzően szintén kor szerint választják el a forrásokat, de ez esetben néhány újkori forrás is a középkoriakhoz hasonlít. Általános problémája az újkori processzionáléknak, hogy a szótagelosztás nem minden esetben értékelhető. A legtöbbször más források alapján kiigazítható, de a variábilis helyeken értelmezhetetlen. Erre példa a doxológia „*spiritu*” szava, a III.d.175 és a II.a.25 jelzetű processzionálékban.

E felsorolt apró eltérések azonban nem kisebbítik a tényt, hogy Szent László zsolozsmájának egyik legemblematisabb responzóriuma születése után több évszázaddal, alkalmazott (processziós) funkcióban is lényegében ugyanazon a dallamon dokumentált.

III. Népénekek

A zágrábi egyházmegye különlegessége – ahogyan azt már írásunk elején említettük – a horvát anyanyelvű lakosság. A nemzeti összefonódások kiemelkedő példája azonban, ahogyan a székesegyház három védőszentjét még a XVIII. század első felében is ünnepelték anyanyelvi népekekben.

A *Cithara octochorda* c. vegyes gyűjtemény több kiadást is megélt. Szerepét és jelentőségét tekintve a Kájoni-kódexhez hasonlítható, bár azok kiadási éve mintegy fél évszázaddal korábbra tehetőek, mint a jelen tárgyalást képező gyűjteményé. A *Cithara octochorda* három kiadási évszáma: 1701, 1723, 1757.¹² A Horvát Tudományos és Művészeti Akadémia kritikai kiadásban megjelentette a kötetet, kísérő tanulmányokkal, és a 3. kiadás facsimile közlésével.¹³ Találunk benne liturgikus tételeket (ordináriumokat és propriumokat, sokszor tropizált változatban), többszólamú műveket kóruskönyv-leiratban, de talán a könyv legnagyobb részét az egyházi népekek teszik ki. Ebben a kötetben kaptak helyet a Szent Istvánt és Lászlót dicsérő énekek is. Párrímes felező nyolcas strófáik lehetővé teszik éneklésüket, melyhez ad notam utalással a *Veni redemptor* himnusz egy dallamváltozatát rendeli a kötet szerzője.

A magyar szentek közül a püspökség alapítójának tisztelete kiemelkedő, ezért hozzá (Szent László) két horvát nyelvű ének is társul, melyekhez magyarázatot és a két ének teljes szövegét és fordítását a Szent László énekeskönyvben találjuk.¹⁴ Kottás változatát azonban kizárólag jelen tanulmány közli.

i - me - na je - szi le - po - ga, ov - de yl v - ne - bu szlav - no - ga.

ve - szel nam dan tak zaz - va - ni, ztvem i - me - nom po - stu - va - ni.

A XVIII. században a kaj-horvát nyelv a magyar helyesírást használta, ezért átírásunkban is megőriztük ezt a formát, továbbá a 300. paginán található dallamváltozatban közöljük a *Veni Redemptor gentium* Ambrus-himnuszt.¹⁵

¹² Lovro Županović, „Hrvatski glazbeni zbornik *Cithara Octochorda* iz XVIII. stoljeća i njegovo značenje za domaću glazbenu kulturu onoga doba i danas” in *Cithara Octochorda I-II.*, kiad. Milan Moguš-Lovro Županović, (Zagreb: Hrvatska Akademija Znanosti i Umjetnosti, 1991), 203-206

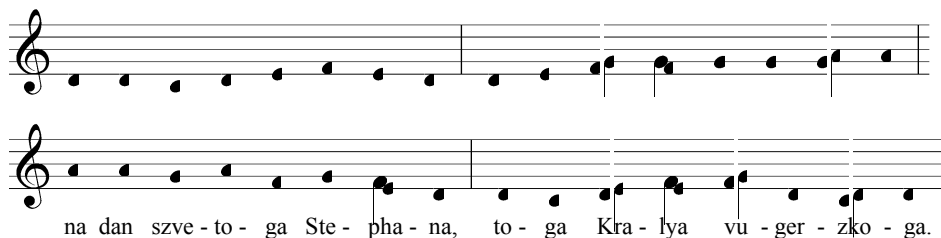
¹³ Kiadás adatai: *Cithara Octochorda I-II.*, kiad. Milan Moguš-Lovro Županović, (Zagreb: Hrvatska Akademija Znanosti i Umjetnosti, 1991)

¹⁴ A két ének háttéréről ír részletesen Dr. Lukács István in *Énekek Szent László király tiszteletére* szerk. Kovács Andrea-Medgyesi S. Norbert (Budapest: Magyar Napl- Írott Szó Alapítvány, 2012) 208.

¹⁵ Ezt a himnusz-dallamot a kötet mintegy 13 szövegre alkalmazza, ami jól példázza annak lehetőségét, hogy a gyakorlatban más szövegek is kerülhessenek rá (ezt a jelenséget alkalmazták az Éneklő Egyház szerksztői is). A kötetben szereplő ünnepek, melyek szövegalkalmazásai erre a dallamra kerültek: Péter-Pál, János evangelista,

Első királyunkról, Szent Istvánról egy éneket találunk a kötetben, mely a szent király életétét história-szerűen tárja elénk. (A fordítás Lukács István munkája.)

Radujsze ti dvor nebeczki

2. Koga Angel vu vutrobe,
pervo negosze narodi,
lepo besse blagoslovil,
Mater nyegovu lyublyenu.

3. Y Stephan pervi muchenik,
ime szvoje prikazamu,
y koronu imenuva,
ka od Boga bemu dana.

4. V-oztrogomu be narogyen,
vu Belgradu be korunyen,
od Kristusseva poroda:
gdasze zpuni let jezero.

5. Lachne hranilje szirote
gole pomagal nevolyne,
putnike preztanuvasse:
szusnye, vnoge zkuplyavasse.

6. Tri zto czirkvi vuchinilje
na hvalu Bosju zidati,
vu kehszeje alduvalo
pravo Telo Kristussevo.

7. Ovo je dika velika,
bila Vugerzka orszaga,
y vszega lyuczтва po szvetu.
kadaje hodil v-sivotu.

8. Molemoga ada, neka
za nasz bude polak Boga.
milosche za nasz blaseni,
Bogu Stephan Kraly vugerzki.

Szent István királyról

Örvendj mennyek országa,

Tamás apostol, Bertalan apostol, Mátyás apostol, Barbara, József - Krisztus nevelőapja, László, Mária Magdolna, István, Márton.

vigadj angyalok serege,
Szent István napján,
ki magyar király.

Kit az angyal a méhben,
mielőtt megszületett volna,
szépen megáldott vala,
az ő szeretett anyjával egyetemben.

És az első vértanú István,
kitől nevét kölcsönözte,
és koronával ajándékozta meg,
mely Istentől adatott neki.

Esztergomban született,
Fehérvárott koronázták meg,
Krisztus születésétől számítottan,
midőn kitelt az ezredik esztendő.

Éhezőket táplálta, szegényeket,
mezíteleneket segítette, bajba jutott
vándorokat elszállásolta,
sok rabszolgát kiváltott.

Háromszáz templomot
emeltetett Isten dicsőségére,
amelyekben Krisztus
igaz testét imádták.

Ez nagy dicsőség
volt Magyarország számára
és az egész emberiség számára a világon,
ameddig életében járt-kelt.

Imádkozzunk tehát, legyen
szószólónk Istennél,
áldott Istenünk irgalmazz,
István magyar király.